

ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP

VỚI SỰ NGHIỆP KHOA HỌC
GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

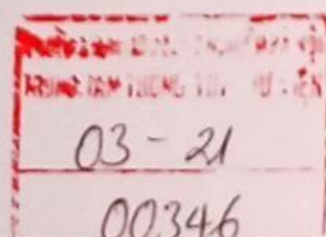

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

UYÊN KHANG - THÁI PHONG

(Sưu tầm và hệ thống hóa)

**ĐẠI TƯỚNG
VÕ NGUYỄN GIÁP
VỚI SỰ NGHIỆP KHOA HỌC,
GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO**

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

LỜI NÓI ĐẦU

Đại tướng Võ Nguyên Giáp thường được chúng ta nhắc đến như một huyền thoại - một thiên tài quân sự lớn nhất thế kỷ XX - Thật ra, vốn xuất thân là một nhà giáo, ông đã có những đóng góp rất to lớn trong lĩnh vực giáo dục, đào tạo và khoa học công nghệ.

Trong Điều văn đọc tại Lễ tang Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam, đồng chí Nguyễn Phú Trọng cũng đã nhấn mạnh: *"Trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội, dù ở cương vị nào, Đồng chí cũng mang hết nhiệt huyết, đóng góp nhiều ý kiến quan trọng vào những vấn đề lớn của đất nước, nhất là trong phát triển khoa học, kỹ thuật, giáo dục, đào tạo; tăng cường tiềm lực quốc phòng, an ninh; mở rộng quan hệ đối ngoại với các nước trong khu vực và thế giới..."*.

Để tỏ lòng thành kính và biết ơn đối với Đại tướng Võ Nguyên Giáp, chúng tôi sưu tầm và tuyển chọn một số tư liệu và hình ảnh về Đại tướng Võ Nguyên Giáp trong lĩnh vực khoa học, giáo dục và đào tạo, và được Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin cho xuất bản quyền sách **"ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỚI SỰ NGHIỆP KHOA HỌC, GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO"**

Với quỹ thời gian khiêm tốn, và không biết được địa chỉ của các tác giả bài viết nên chúng tôi không có điều kiện tiếp xúc để xin phép được sử dụng tác phẩm của các tác giả, rất mong các tác giả lượng thứ.

Nội dung quyền sách bao gồm những phần chính sau:

Phần thứ nhất. TỪ THẦY GIÁO TRỞ THÀNH ĐẠI TƯỚNG LÙNG DANH

Phần thứ hai. SẮC LỆNH VÀ BÚT TÍCH CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỀ GIÁO DỤC, ĐÀO TẠO

Phần thứ ba. THƯ, BÀI VIẾT, THAM LUẬN CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỀ KHOA HỌC, GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Phần thứ tư. CÁC NHÀ KHOA HỌC, GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO VIẾT VỀ ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP

Phần thứ năm. TÌNH CẢM CỦA THẾ HỆ TRẺ DÀNH CHO ĐẠI TƯỚNG

Trong quá trình sưu tầm và hệ thống quyền sách, mặc dù chúng tôi rất cố gắng, nhưng chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót, sơ xuất, rất mong nhận được sự góp ý của các bạn đọc gần xa.

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách đến cùng bạn đọc.

TÁC GIẢ

MỘT SỐ HÌNH ẢNH VỀ ĐẠI TƯỚNG VÔ NGUYỄN GIÁP VỚI SỰ NGHIỆP KHOA HỌC GIÁO DỤC & ĐÀO TẠO

Võ Nguyên Giáp từng dạy môn lịch sử tại trường tư thục Thăng Long, Hà Nội (1932 - 1939). Ông vừa dạy học, vừa học trường Luật, vừa viết bài cho các báo

Thế hệ nhà giáo đầu tiên của Trường tiểu học Thăng Long có Đại tướng Võ Nguyên Giáp

Đại tướng Võ Nguyên Giáp đến thăm và làm việc với Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội, người đi phía sau bên trái Đại tướng là Giáo sư, Hiệu trưởng Nguyễn Như Kontum

Nguyên Tổng bí thư Đỗ Mười và Đại tướng Võ Nguyên Giáp thăm và làm việc với Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ Thuật Việt Nam năm 1989.

Đại tướng Võ Nguyên Giáp cùng đội tuyển thi Toán học quốc tế năm 1989.

Đại tướng Võ Nguyên Giáp và lãnh đạo Chính phủ khi đó là Phó Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đến thăm các công trình đoạt giải VIFOTEC

Đại tướng được tôn vinh làm Chủ tịch danh dự của Hội Khuyến học Việt Nam trong Đại hội thành lập 2-10-1996

Đọc sách là thói quen hàng chục năm nay của tướng Giáp

Đại tướng Võ Nguyên Giáp luôn dành cho tuổi trẻ Thủ đô những tình cảm ân cần, sự quan tâm động viên triu mến, khích lệ các bạn thanh niên không ngừng học tập, xứng đáng là chủ nhân tương lai của đất nước

Đại tướng và GS. Phan Huy Lê (bên trái), GS. Vũ Minh Giang - Chủ tịch Hội đồng Khoa học Đào tạo, nguyên Phó giám đốc ĐHQGHN (bên phải), 2004 (ảnh: Bùi Tuấn)

GS. TSKH, Viện sĩ, NGND Phạm Minh Hạc chúc mừng Đại tướng Võ Nguyên Giáp - Chủ tịch danh dự của Hội Cựu giáo chức Việt Nam nhân ngày Nhà giáo Việt Nam (20-11-2004)

GS. Phan Huy Lê và GS. Đinh Xuân Lâm mừng thọ Đại tướng Võ Nguyên Giáp 97 tuổi, tháng 8-2007

Đoàn cán bộ, phóng viên Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam và Tạp chí Xưa & Nay đến chúc Tết Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Xuân Đinh Hợi 2007

Đại tướng Võ Nguyên Giáp thăm Trường và tiếp xúc với lãnh đạo trường đại học hàng hải Việt Nam

Đại tướng viết thư pháp

Đại tướng và giáo sư Trần Văn Giàu, người bạn đồng niên.

Đại tướng Võ Nguyên Giáp và Giáo sư Đặng Thai Mai.

Phần thứ nhất.

TỪ THẦY GIÁO TRỞ THÀNH ĐẠI TƯỚNG LÒNG DANH

“Tài thao lược của tướng Giáp về chiến lược, chiến thuật và hậu cần được kết hợp nhuần nhuyễn với chính trị và ngoại giao... Sức mạnh hơn hẳn về kinh tế, tính ưu việt về công nghệ cùng với sức mạnh áp đảo về quân sự và hòa lực không lồ của các quốc gia phương Tây đã phải khuất phục trước tài thao lược của một vị tướng từng một thời là thầy giáo dạy sử”.

Đó là một số trong những dòng được ghi trong cuốn Bách khoa toàn thư quân sự Bộ Quốc phòng Mỹ xuất bản năm 1993 nói về Đại tướng Võ Nguyên Giáp và nghề dạy học cao quý của người.

I. QUÊ HƯƠNG, GIA ĐÌNH VÀ TUỔI THƠ

Ngày sinh

Hồi đầu thế kỷ XX, ở làng An Xá (trước là xã, sau là thôn, nay thuộc xã Lộc Thủy, huyện Lệ Thủy, tỉnh Quảng Bình) có một gia đình nhà nho nghèo làm ruộng. Ông húy là Võ Quang Nghiêm, bà là Nguyễn Thị Kiên. Ông bà sinh hạ được bảy người con, Đại tướng Võ Nguyên Giáp là người con thứ năm.

Võ Nguyên Giáp ra đời vào một mùa lụt, trong một cái lều cất tạm dưới gốc mít to như cổ thụ trong vườn nhà. Thuở ấy, các cụ chỉ nhớ ngày sinh của con cái theo âm lịch, còn ngày sinh của Võ Nguyên Giáp theo dương lịch thì sau này các nhà nghiên cứu phương Tây, mỗi người nói một cách. Ví như bản chỉ dẫn về tiểu sử Võ Nguyên Giáp của Jean Sainteny (Notice biographique sur Vo Nguyen Giap-Jean Sainteny) ghi là 1912. Từ điển Bách khoa Larousse ghi là 1911. Có những tác giả ghi là 1910 như Boudarel hoặc James Fox. Trong cuốn “GIAP” do Nhà xuất bản Atlas-Paris xuất bản năm 1977, Boudarel viết: “Sinh ở An Xá trong tỉnh Quảng Bình năm 1910”. Trên Tạp chí Thời sự chủ nhật (The Sunday Times Magazine) số 5-11-1972, James Fox viết: “Ông sinh ngày 1-9-1910, một ngày tháng đáng ghi nhớ lại ở đây, chỉ vì một sự tình cờ kỳ lạ, tôi tìm thấy giấy khai sinh của ông Giáp tại Paris và qua đó có thể giải quyết một lúng túng cho giới học giả cho rằng ông sinh ra vào khoảng 1911, 1912”.

Tôi hỏi chị Đặng Bích Hà (phụ nhân Đại tướng Võ Nguyên Giáp):

- Vậy năm nào là đúng?

- Năm 1911.

- Căn cứ vào đâu?

- Anh Giáp tuổi Hợi (Tân Hợi).

- Một lá số tử vi có không?

- Không. Mà có cũng không còn.

- Rất tiếc, tôi muốn xem người ta đoán như thế nào về số của anh Giáp. Còn ngày sinh?

- Ngày 25 tháng 8 dương lịch. Cũng tính từ "ngày ta" sang do bà (mẹ anh Giáp) nói và nhờ ông Trần Văn Giáp tính hộ.

Gia đình

Họ Võ là một dòng họ lớn ở làng An Xá, từ đường ở cuối làng. Tiếc rằng gia phả nay không còn.

Cậu bé Giáp lớn lên không biết mặt ông nội, chỉ nghe nói là có đức lắm. Cậu bé nhớ bà nội lúc mất: Mặc áo tím, áo điều. Một hôm, ông thầy cúng nói: "Bà ngồi trên mộ đấy".

Gần đây cháu chắt mới tìm thấy mộ các cụ. Mộ cụ ông táng trên Trám, sau làng An Sinh, ở thượng nguồn bên hữu ngạn sông Kiến Giang, còn mộ cụ bà thì táng bên tả ngạn, ở một khuỷu sông gọi là Hàm Rồng. Khi còn nhỏ, cậu bé Giáp nhiều lần theo thầy mẹ đi tảo mộ. Một thời gian dài qua hai cuộc kháng chiến, việc viếng mộ thưa đi. Đến thế hệ cháu thì không còn biết đâu là mộ nhà. Một hôm, ba người thuộc hàng cháu đi tảo mộ đến khu vực mộ cụ ông thì chỉ thấy nhiều mộ giống nhau. May có một ông già đi tới nói:

- Không phải đất của ta đâu! Gia đình có phúc lắm mới gặp tôi. Mua thẻ hương khấn rồi tôi tìm mộ cho.

Ông già dẫn đến một chỗ có vết đào mương, hào. Có trồng một cây lạ để đánh dấu gọi là cây chim chim.

Nghe kể chuyện này, đích thân em trai Đại tướng Võ Nguyên Giáp là Võ Thuần Nho về tìm. Võ Thuần Nho đứng một chập, có một ông lão ra hỏi:

- Có phải ông Nho đấy không?

- Thưa phải.

- Thời kháng chiến ông dạy tôi múa đại đao, ông có nhớ không?

- ...

- Có một dạo, người trong làng ra đào hầm hố ngay đầu mộ, tôi ra tôi cản đó.

Lúc đó Võ Thuần Nho mới tin.

Ông thân sinh của Võ Nguyên Giáp và Võ Thuần Nho học tài thi phận. Ông đã nhiều lần thi hương cho tới khóa Mậu Ngọ (1918). Hồi ấy, các thí sinh phải đem lều chõng vào trường thi, dựng tại chỗ đất trống dành cho mình để có nơi ngồi làm bài. Khác với Võ Nguyên Giáp sau này nhiều lần đỗ thủ khoa, ông Nghiêm lều chõng bao lần thi không đậu. Tuy không đỗ đạt nhưng ông Nghiêm là một nhà nho học có uy tín trong vùng. Ông vừa dạy học, vừa bốc thuốc. Ông được xóm làng tôn trọng. Khi tế ở ngoài đình, tuy không phải là tiên chỉ, nhưng người ta thường mời ông làm chủ tế. Cậu bé Giáp mỗi lần thấy thầy tắm nước lá bưởi, mặc áo tế là biết ông đi làm chủ tế.

Ông giàu lòng thương người. Đêm hôm, có ai mời đi thăm bệnh, ông cũng đi. Ông dạy con cháu trong nhà "thương người như thể thương thân". Ông sống một cuộc đời giản dị, thanh bạch, có nền nếp. Sáng nào cũng vậy, ông dậy đúng giờ, ăn ba bát cháo hoa hay cháo tằm, ăn với muối hoặc cà muối mà ông gọi là "sâm nhà nghèo". Tối đi ngủ, ông bắt cả nhà xoa chân tay cho nóng.

Tập quán này, Võ Nguyên Giáp còn giữ mãi cho tới sau này.

Ông Nghiêm chú ý giữ gìn nền nếp gia phong. Sự giáo dục trong gia đình rất nghiêm khắc. Ăn cơm xong, con cái rót nước hầu cha mẹ phải bưng hai tay, bưng một tay là thất lễ. Có khách đến nhà, con gái không được lên nhà trên. Ông dạy chữ nho cho trẻ trong làng. Đến một lúc nào đó, ông chuyển sang dạy Quốc ngữ, làm hương sư. Ông vừa dạy học vừa làm ruộng. Giao bài cho trẻ xong, ông chèo "nôóc" (thuyền) đi thăm lúa (lúa).

Khi cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp bắt đầu, gia đình di tản cư, ông còn đang thu xếp một vài việc chưa kịp đi theo, thì giặc Pháp ập tới. Chúng càn quét lùng bắt ông, đưa ông về giam ở Huế. Ông bị tra tấn dã man. Có người trông thấy ông bị chúng buộc tay vào đằng sau xe gíp (Jeep). Gia đình không biết ông sống chết ra sao.

Hơn bốn mươi năm sau, khi sưu tầm những tư liệu về gia đình, tôi tìm thấy một bức thư mà gia đình còn lưu giữ được. Thư đã cũ, giấy học trò đã ngả màu vàng, nét chữ trẻ em to, nắn nót, viết bằng mực tím:

MỤC LỤC

Phần thứ nhất. TỪ THẦY GIÁO TRỞ THÀNH ĐẠI TƯỚNG LÙNG DANH	7
I. QUÊ HƯƠNG, GIA ĐÌNH VÀ TUỔI THƠ.....	7
II. TUỔI THIẾU NIÊN	21
III. VÕ NGUYÊN GIÁP - THỜI THANH NIÊN.....	31
IV. ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VÀ NGƯỜI THẦY CỦA MÌNH.....	39
V. ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VÀ CHIẾN DỊCH ĐIỆN BIÊN PHỦ LÙNG DANH.....	46
Phần thứ hai. SẮC LỆNH VÀ BÚT TÍCH CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VỀ GIÁO DỤC, ĐÀO TẠO.....	62
1. CÁC SẮC LỆNH CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP.....	62
2. BÚT TÍCH CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP	66
Phần thứ ba. THƯ, BÀI VIẾT, THAM LUẬN CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VỀ KHOA HỌC, GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO.....	71
I. BÀI VIẾT, BÀI PHÁT BIỂU, THAM LUẬN CỦA ĐẠI TƯỚNG VỀ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO	71
• ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO ⁰	71
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP BÀN VỀ GIÁO DỤC	73
• ĐỔI MỚI CƠ TÍNH CÁCH MẠNG NỀN GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO CỦA NƯỚC NHÀ.....	78
• NHIỆM VỤ CỦA GIÁO DỤC VÀ KHOA HỌC GIÁO DỤC Ở NƯỚC TA	86
• NHIỆM VỤ VÀ PHƯƠNG HƯỚNG CHIẾN LƯỢC CỦA NGÀNH ĐẠI HỌC	94
• NHIỆM VỤ VÀ PHƯƠNG HƯỚNG CHIẾN LƯỢC CỦA GIÁO DỤC PHỔ THÔNG	109
• NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC Ở MIỀN NÚI	120

• VỀ CÔNG TÁC HƯỚNG NGHIỆP TRONG CÁC NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG	128
• VỀ VẤN ĐỀ KẾT HỢP GIÁO DỤC KỸ THUẬT CÔNG NGHỆ VỚI LAO ĐỘNG SẢN XUẤT TRONG CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CHUYÊN NGHIỆP	139
• HƯỚNG ĐỘT PHÁ PHÁT TRIỂN LỰC LƯỢNG SẢN XUẤT LÀ PHẢI TẬP TRUNG VÀO GIÁO DỤC, ĐÀO TẠO VÀ KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ	151
• ĐỔI MỚI NỀN GIÁO DỤC QUỐC DÂN	154
• XÂY DỰNG MỘT XÃ HỘI HỌC TẬP, ĐƯA ĐẤT NƯỚC PHÁT TRIỂN NHANH VÀ BỀN VỮNG THEO ĐỊNH HƯỚNG XÃ HỘI CHỦ NGHĨA	159
• PHÁT HUY TINH THẦN ĐIỆN BIÊN PHỦ TRONG CÔNG TÁC KHUYẾN HỌC	163
• ĐỀ KHOA HỌC VÀ GIÁO DỤC THỰC SỰ LÀ QUỐC SÁCH HÀNG ĐẦU	168
• CÁCH MẠNG KHOA HỌC - KỸ THUẬT VÀ VAI TRÒ CỦA ĐỘI NGŨ CÁN BỘ NGHIÊN CỨU GIẢNG DẠY TRONG TRƯỜNG ĐẠI HỌC	172
II. BÀI VIẾT, BÀI PHÁT BIỂU CỦA ĐẠI TƯỚNG VỀ KHOA HỌC KỸ THUẬT	180
• LỰC LƯỢNG SẢN XUẤT SỐ MỘT LÀ KHOA HỌC KỸ THUẬT, LÀ TRÍ TUỆ	180
• CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN KINH TẾ-XÃ HỘI VÀ AN NINH QUỐC PHÒNG VÙNG BIỂN VÀ HẢI ĐẢO CỦA VIỆT NAM	185
• NĂM ĐIỀU ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP NHẮC NGÀNH NĂNG LƯỢNG HẠT NHÂN	219
• MẤY SUY NGHĨ VỀ VẤN ĐỀ “VIỆT NAM HỌC”	225
• MỘT VÀI Ý KIẾN CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VỀ VAI TRÒ CỦA SỬ HỌC	232
III. THƯ CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP	236
• THƯ GỬI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU TOÀN QUỐC HỘI KHOA HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM LẦN THỨ IV	236
• THƯ GỬI ĐẠI HỘI ĐẠI BIỂU LẦN THỨ V HỘI KHOA HỌC LỊCH SỬ VIỆT NAM	239

• THƯ GỬI HỘI KHUYẾN HỌC VIỆT NAM NHÂN "NGÀY KHUYẾN HỌC VIỆT NAM"	240
• THƯ GỬI BÁO KHOA HỌC VÀ ĐỜI SỐNG	242
• THƯ CHÚC MỪNG GS. NGÔ BẢO CHÂU	243
• THƯ KÊU GỌI ỦNG HỘ QUỸ HỖ TRỢ SÁNG TẠO KỸ THUẬT VIỆT NAM (VIHOTEC)	245
• THƯ GỬI BAN TỔ CHỨC GIẢI THƯỞNG SÁNG TẠO KHOA HỌC CÔNG NGHỆ VIỆT NAM	247
• THƯ GỬI HỘI THẢO KHOA HỌC: ĐỨC VUA - PHẬT HOÀNG TRẦN NHÂN TÔNG: CON NGƯỜI VÀ SỰ NGHIỆP	248
• THƯ CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP GỬI BAN CHẤP HÀNH TRUNG ƯƠNG (TRÍCH)	250
• THƯ GỬI CÁC THIẾU NHI ĐIỆN BIÊN, LAI CHÂU	253
• THƯ GỬI BAN TỔ CHỨC NHÂN TÀI ĐẤT VIỆT	254
• BỨC THƯ ĐẶC BIỆT CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP	255

Phần thứ tư. CÁC NHÀ KHOA HỌC, GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO VIẾT VỀ ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP 258

• CÁC CỤU BỘ TRƯỞNG GIÁO DỤC VÀ HOÀI NIỆM VỀ ĐẠI TƯỚNG	258
• "ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP LÀ NGƯỜI ANH LỚN, NGƯỜI THẦY CỦA TÔI"	261
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP, NGƯỜI "TRUYỀN LỬA" CHO SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC	263
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VỚI TÂM NGUYÊN CHẤN HƯNG NỀN GIÁO DỤC NƯỚC NHÀ	268
• VỊ TƯỚNG TÀI DANH VÀ MONG MỎI VỀ CÔNG CUỘC CHẤN HƯNG GIÁO DỤC	274
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VỚI KHOA HỌC VÀ GIÁO DỤC	277
• KHOA HỌC VÀ GIÁO DỤC DƯỚI GÓC NHÌN CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP	284
• MỘT SỐ QUAN ĐIỂM CƠ BẢN CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYÊN GIÁP VỀ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO	289

• NHỮNG QUYẾT ĐỊNH VÔ CÙNG QUAN TRỌNG CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỀ GIÁO DỤC	295
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP LUÔN CHĂM LO CHO KHOA HỌC NƯỚC NHÀ	299
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỚI LIÊN HIỆP CÁC HỘI KHOA HỌC VÀ KỸ THUẬT VIỆT NAM	305
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VÀ BẢN CHÍNH SÁCH THÀNH VĂN ĐẦU TIÊN VỀ KH&CN Ở NƯỚC TA	308
• "ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP - NGƯỜI ĐẶT NỀN MÓNG CHO SỰ PHÁT TRIỂN CỦA KH&CN"	313
• Ý TƯỞNG PHÁT TRIỂN KHOA HỌC CÔNG NGHỆ CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP LUÔN ĐI TRƯỚC THỜI ĐẠI	315
• MONG ƯỚC NGHIÊN CỨU VŨ TRỤ CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP	319
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP CÓ ẢNH HƯỞNG LỚN ĐẾN NGÀNH THỦY ĐIỆN VIỆT NAM	323
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỚI QUỸ VIFOTEC	327
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỚI SỰ NGHIỆP GIÁO DỤC KỸ THUẬT TỔNG HỢP HƯỚNG NGHIỆP ĐẤT TỎ	330
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VỚI ĐẠI HỌC HUẾ	333
• VÕ NGUYỄN GIÁP - ĐẠI TƯỚNG TRONG QUÂN SỰ, KHOA HỌC KỸ THUẬT	336
• VỊ TƯỚNG CỦA NHỮNG NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC KHUYẾN HỌC	339
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP HẾT LÒNG VỚI SỰ NGHIỆP KHUYẾN HỌC - KHUYẾN TÀI	342
• "ƯỚC NGUYỆN VỚI THẦY VÕ NGUYỄN GIÁP TÔI CHƯA HOÀN TẤT"	345
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP QUA KÝ ỨC CỦA MỘT NHÀ GIÁO ƯU TÚ NGÀNH CÔNG THƯƠNG	348
• TÂM NHÌN BIẾN ĐẢO CỦA ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP	350
• "THẦY GIÁP"	353
• ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP - NGƯỜI THẦY GIÁO LỚN	356

- BÀI THƠ TIẾNG DÂN TỘC CỦA ĐẠI TƯỚNG 358
- ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP: THẦY GIÁO DẠY LỊCH SỬ NỔI TIẾNG 362
- ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP - NHÀ SỬ HỌC CHÂN CHÍNH 365
- VÕ NGUYỄN GIÁP DƯỚI GÓC NHÌN CỦA NGƯỜI VIẾT SỬ 368

Phần thứ năm. TÌNH CẢM CỦA THẾ HỆ TRẺ DÀNH CHO ĐẠI TƯỚNG..... 371

- TÂM LÒNG CỦA TUỔI TRẺ CẢ NƯỚC VỚI ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP 371
- CẢM XÚC CỦA THANH NIÊN KHI NGHĨ VỀ ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP, VỊ ĐẠI TƯỚNG ANH HÙNG CỦA DÂN TỘC 379
- TUỔI TRẺ HƯƠNG VỀ ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP: LỰC LƯỢNG TRẺ LÀ "BINH ĐOÀN" ĐẮNG TIN CẬY 381
- TUỔI TRẺ TP. HỒ CHÍ MINH HƯƠNG VỀ ĐẠI TƯỚNG 384
- NHỮNG ĐIỀU BẠN TRẺ HỌC ĐƯỢC TỪ CUỘC ĐỜI ĐẠI TƯỚNG..... 386
- ĐẠI TƯỚNG VÕ NGUYỄN GIÁP VÀ NHỮNG BÀI HỌC VỀ NHÂN CÁCH ĐỂ LẠI CHO THẾ HỆ TRẺ HÔM NAY 392